INTERVIUL lui Boris Elțin

ACORDAT TELEVIZIUNII NAȚIONALE A MOLDOVEI INDATA DUPA SEMNAREA TRATATULUI DINTRE R.S.S.M. ȘI R.S.F.S.R.

COR: Boris Nicolaevici, cum apreciați însemnătatea documentului, pe care l-ați semnat acum cîteva minute?

B. ELȚIN: E al doilea tratat de stat semnat de republica noastră. Primul l-am realizat cu Gruzia, dar el are o sferă mai restrînsă, vizează în fond colaborarea economică și culturală. Tratatul cu Moldova, însă, e mai valoros. El include mai multe aspecte: în primul rînd cel politic, apoi economic, tehnico-științific, comercial, cultural, relații interetnice etc, adică toate sferele vieții. Eu cred, că în aceasta și constă calea noastră de mai departe.

Eu mă îndoiesc de posibilitatea semnării rapide a contractului unional, deoarece aproape din fiecare republică au fost propuse mai multe variante ale lui. Apoi fiecare republică și-a adoptat decretul despre suveranitate, fapt ce nu poate fi ignorat, ci, dimpotrivă, respectat. Și cine ar încerca să mai afirme, că faptul în cauză constituie doar un joc parlamentar, va comite o mare eroare politică. Suveranitatea republicilor e un lucru serios și ireversibil. În legătură cu creșterea conștiinței naționale pretutindeni, cu democratizarea vieții sociale, republicile tind spre independență, spre libertate, ceia ce e un lucru firesc. Zeci de ani ele s-au aflat sub călciiul știm noi cui, fiind lipsite de «voce», de putere adevărată. Și iată, pentru a distruge acsa verticală, bazată pe supermonopolizare și supercentralizare în toate domeniile: politică, economie, sferă socială ș.a.m.d. noi am hotărît să inițiem relații pe o orizontală. Aceasta e calea cea mai justă: republică cu republică, regiune cu regiune, întreprindere cu întreprindere... Astfel se va forma treptat piața noastră economică pe care vrem s-o îmbrățișăm. Astăzi guvernul unional vrea să ne impună un model de trecere la economie de piață bazat pe aceleași «decrete» și «hotărîri» din centru. Tentativa va suferi eșec, desigur. Un astfel de model noi am suferit deja 73 de ani la rînd și cu ce ne-am ales — știm cu toții. De aceia conducerea republicii noastre, eu, tovarășul Silaev, membrii delegației, experții care au participat la tratativele în vederea încheierii tratatului — considerăm evenimentul de azi, adică Semnarea, de o enormă importanță, deoarece documentul va da un imbold relațiilor dintre republicile noastre, va descoperi noi rezerve în dezvoltare.

COR: Îmi pare că D-voastră ați răspuns parțial la cea de a doua întrebare ce am vrut să v-o adresez — despre cuvîntarea de ieri a lui Gorbaciov în Sovietul Suprem al țării, în care el a criticat vehement legislatorii din parlamentul Moldovei, stimulînd și mai mult astfel destrămarea ordinii de drept în republică, în același timp n-a binevoit să adreseze măcar un cuvînt de condamnare a separatiștilor.

B. ELȚIN: Cred că aceasta nu e prima greșală a Președintelui, mai ales în ceia ce privește atitudinea sa față de republici, față de statele care s-au proclamat suverane. E puțin de spus că a procedat neetic. Iar noi am descoperit în cuvintele lui aluzii la fel de neîntemeiate și la suveranitatea noastră. De aceia Sovietul Suprem al Rusiei examinează azi chestiunea adoptării unei declarații, care va da ripostă expresiilor de acest fel al Președintelui. Nu trebuie de admis învinuiri nejustificate la adresa statelor suverane. Or, luări de atitudine de tipul celora ce a demonstrat-o Președintele nu sînt capabile să instaureze liniștea, ci, dimpotrivă, atîța spiritele și mai mult. Iar aceasta e inadmisibil.

Pe cînd noi efectuăm tocmai o activitate așteptată pe larg: prin Tratatul nostru consfințim o perpetuă apropiere, confirmăm reciproc asigurări în domeniul relațiilor sociale, interetnice. Moldovenii din Rusia, precum și rușii din Moldova, vor simți încrederea că sînt protejați. E important ca ei, trăind chiar la depărtare de Patrie să se simtă în liniște.

COR: În acest context aș vrea să vă informez, că apelul D-voastră către conaționali de a reveni în Rusia a trezit o reacție negativă printre mai mulți ruși de la noi. Un șir de ziare, în special cele din raioanele separatiste, au informat chiar despre o popularitate joasă a D-voastră printre populația raioanelor în cauză. Ce le-ați răspunde, adresîndu-vă către ei prin intermediul nostru?

B. ELȚIN: Nu voi pomeni despre popularitatea mea în țară, cu atît mai mult în Rusia, aș vrea doar să-mi exprim părerea, că cineva folosește în scopuri politice meschine ceia ce am spus eu în această privință. Eu am spus, că dacă conaționalii aflați cu traiul în orice țară a lumii, în alte republici, vor hotărî să revină pe pămîntul străbun al Rusiei, atunci vor fi primiți respectiv, le vor fi create toate condițiile să se reintegreze în viața și cultura poporului, li se va pune la dispoziție condițiile necesare pentru trai în conformitate cu legile republicii. Anume astfel a sunat adresarea mea, și nu un apel. Aceasta nu înseamnă, că am chemat toate cele 60 de milioane de ruși aflați cu traiul în afara republicii să se întoarcă bruse în Rusia. Ar fi fost o nebunie din partea mea, dacă mă exprimam așa. Eu afirm, că rușii ce s-au trezit în afara republicii lor din diferite motive, familiare, sociale etc, și acum tind să se întoarcă la locurile părintești, sau militarii demobilizați din armată doresc să revină la baștină — noi nu-i vom respinge, nu-i vom alunga, nu le vom încurca să vină.

Interviu realizat de GHEORGHE (IGNAT) MIRZENCO.